

נושא 5: הבעש"ט וזוג הזקנים (השוואה לסיפור מימי הביניים)

מקור מס' 1: מנחם מנדל בודק- "ספורי קדושים" עמ' מ"ג

מעשה מהבעש"ט אשר עדיין לא בא בדפוס

פעם אחת בקשו התלמידים עת כי בדחו דעתייהו [כאשר דעתם הייתה בדוחה], בקשו את רבם הרב הבעש"ט שיראה להם דבר חידוש. אז נעתר להם הבעש"ט, רק באופן שלא יצחקו ויבטיחו שאף שיהיה מה שיהיה לא יצחקו באין אופן. והראה להם הרב שיביטו אחר איש עני אחד אשר עמד בתפילתו בליל השבת בהתלהבות גדולה, בשמחה עצומה, ושילכו אחריו לראות גם מעשהו בביתו. והתחילו התלמידים לעיין אחריו, והנה הוא עני מדוכא, הכרת פניו תענה בו, והוא לבוש מלבושים מקורעים ומטולאים, אין בהם מתוס, עומד ומתפלל כאיש אשר אלפי אלפים בכיסו מבלי דאגה, ועל פניו אין שום צער. כך מתפלל ברוחב לבב, ואחר כלותו מלהתפלל הלך בשמחה לביתו, והתלמידים אחריו בלאט, ויבוא לביתו והנה אשתו גם היא עניה סוערה לא נוחמה, אין כסות ושלמה, יחף מבלי מנעל על רגליה. ובביתו נרות קטנים דולקים עד שכמעט לא ניכרו בהבית, ולא נראה אור כלל, רק ענן וערפל והבית מלא עשן. והתלמידים ראו והנה הוא אומר לאשתו בהרחבה: שבת שלום, כך בהרחבת הלב כאיש נגיד וגביר. ויאמר לאשתו: אשתי אהובתי, תני קידוש! ותקח האשה שתי חלות, אשר חשך משחור תארם, ותתן על השולחן. ויאמר העני: שלום עליכם וגוי בקול שמחה וצהלה. ואחר כלותו, נטל ידיו ועשה קידוש על הלחם. אחר כך אמר לאשתו: תני הדגים אשר הכינות לכבוד שבת, ובאמת לא הכינה העניה הזאת כי אם מעט פולין, שקוראים פרסאליים [מין קטניות] ולא יותר. ולקחה מעט מהקטניות הללו ונתנה לפניו, ואמרה לו: הא לך דגים! ויאכל העני את הקטניות בחשק גדול ותערב לחיכו כמעדני מלך. ובכל פעם אמר: מה טובו הדגים כטעם גן עדן! ואחר אכלו את הקטניות במקום דגים כאוכל דגים גדולים, אז הרים את קולו וזימר זמירות עריבות לאוזן שומע בשמחה וברכה.

ואחר אשר זימר זמירותיו, אמר לאשתו: אהובתי, תני המרק אשר זמנת לכבוד שבת. ותקח גם כן מעט פולין פארסאליים, ותתן לו ותאמר לו: הא לך מרק, אכול! ויאכל כל כך בשמחה עד אין לשער, באמרו בכל פעם: מה טוב ומה נעים המרק הזה! ואחר כך אמר ליתן לו בשר ונתנה גם כן כנ"ל. ואחר כך שאל עוד כזה כמה מטעמים, והיא חלקה את הפרסאליים הללו לכמה מיני מטעמים, ותתן לפניו ויאכל וישבע בתענוג ובשמחת לבב כאדם האוכל מעדני מלכים.

ואחר הסעודה, אחר הזמירות, אמר לאשתו: אשתי אהובתי, עתה בואי הנה ונרקוד ונשמח יחד לכבוד שבת קודש לשם שמים. ותשמע לו אשתו, ויאחזו יחדיו וירקדו כמחולות המחנים, ושמחתם ערבה עליהם ויפזזו ויכרכרו עד למאוד יחפים ועריבים כשמחה בקציר.

בתוך כך לא יכלו להתאפק מלצחוק בצחוק גדול, ויאמר להם הבעש"ט: הלא אמרתי לכם לבל תצחקו, כי הוא חשוב ומקובל לפני השי"ת מאד, ובקל הוא להבין כי אין שמחה לפניו יתברך באכול האדם המעדנים, הלא השי"ת יראה ללבב ורחמנא ליבא בעי [עין: סנהדרין ק"ו ע"ב], ומעשה העני הזה חשוב לפני השי"ת עד למאוד יותר ממעשה האוכל מעדנים ומתכוין להנאתו.